

Enköpings kommun

Beslut för grundskola

efter tillsyn i S:t Iliansskolan
belägen i Enköpings kommun

Tillsyn i S:t Iliansskolan

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Enköpings kommun under hösten 2015. S:t Iliansskolan besöktes av Skolinspektionen den 10 och 11 november 2015.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskapsresultat årskurs 9

Av Skolverkets statistik (SIRIS) för läsåret 2014/15 framgår att 74 procent av eleverna i årskurs 9 har uppnått kunskapskraven i alla ämnen. Detta är lägre än riket där motsvarande siffra är 77 procent. 82 procent av eleverna i årskurs 9 var behöriga till ett yrkesprogram och 80 procent till ett högskoleförberedande program. Motsvarande siffror för riket var 86 respektive 85 procent. Genomsnittligt meritvärde för eleverna i årskurs 9 på S:t Iliansskolan våren 2015 var 212 poäng vilket är lägre än riket där det genomsnittliga meritvärdet var 225 poäng.

Trygghet och studiero

Av Skolinspektionens tillsyn framkommer att eleverna på S:t Iliansskolan i varierande grad känner sig trygga. Flera elever uppger att det kan vara rörigt och stökigt under lektionstid i klassrummen, men särskilt i skolans övriga utrymmen på rasterna. I Skolinspektionens enkät till elever i årskurs 9 svarar 13 procent att det finns elever och personal som man är rädd för. 26 procent av lärarna svarar i samma enkät att det stämmer ganska dåligt att det är en trygg miljö för eleverna att vistas i.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Ingen brist konstaterad	
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	Ingen brist konstaterad	
3. Bedömning och betygssättning	Föreläggande	2016-08-17
4. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Föreläggande	2016-04-11
5. Förutsättningar för lärande och trygghet	Föreläggande	2016-04-11
6. Styrning och utveckling av verksamheten	Ingen brist konstaterad	

I kolumnen "Typ av ingripande" anges den allvarligaste formen av ingripande Skolinspektionen har meddelat inom det arbetsområde som granskats.

Skolinspektionens bedömningar anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionens tillsyn visar att det finns elever på S:t Iliansskolan som inte tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet. Det är av största vikt att korridorer och övriga rastutrymmen alltid är trygga så att alla elever som vistas i skolan kan bedriva sina studier i en lugn och trygg miljö.

Skolinspektionens utredning visar även att elevhälsan på S:t Iliansskolan främst arbetar med individinriktade insatser och att det förebyggande och hälsofrämjande arbetet är eftersatt. En otrygg skolmiljö har en starkt negativ påverkan på elevernas förutsättningar att inhämta kunskaper och få den utbildning de har rätt till. Den otrygga skolmiljö som råder på S:t Iliansskolan är särskilt allvarlig eftersom skolans kunskapsresultat är låga. Att utarbeta former för ett fungerande förebyggande och hälsofrämjande arbete är därför synnerligen viktigt för att på så sätt undanröja hinder för varje enskild elevs lärande och utveckling.

I Skolinspektionens utredning framkommer att lärarna behöver utarbeta former för att fortlöpande informera eleverna om deras kunskapsutveckling och hur och vad eleverna ska göra för att nå så långt som möjligt inom ramen för undervisningen.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Bedömning och betygssättning

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Enköpings kommun att senast den 17 augusti 2016 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Beskrivning av arbetsområdet

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper utifrån de nationella kunskapskraven, och ger eleven och dess vårdnadshavare information om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling. Eleven ska, när omdömen ges eller betyg sätts i olika ämnen, enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själv upprättat. Lärarens analyser av elevernas kunskaper ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper. I detta ingår att läraren bl.a. ska använda sig av nationella ämnesprov tillsammans med övriga muntliga och skriftliga elevprestationer. Vidare ska skolan göra eleven och dess vårdnadshavare delaktiga i elevens utveckling genom att, löpande under studietiden och genom utvecklings-samtal, informera om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling och hur denna bäst kan stödjas.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Enköpings kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Eleven och elevens vårdnadshavare informeras om elevens utveckling. (3 kap. 4 § och 10 kap. 12 § skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.7 Bedömning och betyg)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Fortlöpande informera eleverna om deras kunskapsutveckling så att eleverna kan utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen.

*Motivering till bedömning av brist**Rättslig reglering*

Av skollagen framgår att eleven och elevens vårdnadshavare fortlöpande ska informeras om elevens utveckling. Även läroplanen understryker vikten av att fortlöpande informera elever och vårdnadshavare om studieresultat och utvecklingsbehov.

Skolinspektionens utredning

I intervju med eleverna framkommer att eleverna sällan vet varför de får ett visst betyg men att de får reda på om de riskerar att få ett F i betyg. Eleverna uppger att lärarna ofta säger att det är upp till eleverna att själva ta reda på hur de ligger till i ett ämne och hur de kan göra för att förbättra sina betyg. Utvecklingssamtalen handlar, enligt eleverna, om att få reda på om de ligger efter i något ämne och att eleverna får berätta hur de upplever sin studiesituation.

Lärarna uppger att de är noga med att meddela om en elev riskerar att få betyget F och att det finns väl inarbetade rutiner för att anmäla och uppmärksamma om en elev riskerar att få F i betyg. Enligt lärarna är det ett utvecklingsområde på skolan att utveckla arbetet med att fortlöpande informera elever om deras kunskapsutveckling. I intervju med biträdande rektor framkommer att formativ bedömning är ett centralt utvecklingsområde på skolan. Den biträdande rektorn uppger även att skolan behöver arbeta med att lärarna ska få en bättre samsyn i arbetet med att förbättra skolans låga kunskapsresultat.

Enligt rektorn behöver lärarna arbeta mer med att ge eleverna återkoppling så att eleverna förstår hur de kan arbeta för att nå ett högre kunskapsresultat.

Skolinspektionens bedömning.

Skolinspektionen bedömer att lärarna på S:t Iliansskolan måste utarbeta rutiner för att fortlöpande informera eleverna om deras kunskapsutveckling så att elevernas kunskapsmässiga utveckling främjas. Eleverna på S:t Iliansskolan informeras endast undantagsvis varför de uppnått ett visst resultat och hur de kan arbeta för att förbättra sina kunskapsresultat. Ansvar för vad och hur eleverna ska göra för att nå ett visst resultat läggs ofta på eleverna, vilket ytterligare försvårar för eleverna att förstå hur de kan förbättra sina kunskapsresultat och utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då S: t Iliansskolan inte uppfyller de krav som följer av föreskrifterna som gäller för utbildningen, föreläggs Enköpings kommun att vidta åtgärder och avhjälpa bristen.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Enköpings kommun att senast den 11 april 2016 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Beskrivning av arbetsområdet

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas lärmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier i en lugn miljö där de exempelvis inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga studieutrymmen på skolan som exempelvis skolbibliotek, grupprum. Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Enköpings kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (5 kap. 3 § skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Tillförsäkra eleverna en skolmiljö som präglas av trygghet i alla skolans lokaler.

Motivering till bedömning av brist***Rättslig reglering***

I skollagen anges att utbildningen ska utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

Skolinspektionens utredning

I intervju med elever framkommer att de känner sig otrygga i skolan. Till exempel om elever har bråk med varandra på fritiden kan det ofta leda till att elever känner sig otrygga när de är i skolan. Elever i årskurs 7 berättar för Skolinspektionen att de inte känner sig trygga när de är i 8:ornas och 9:ornas korridorer för att de äldre eleverna tittar på dem och viskar när de går förbi.

Eleverna berättar vidare att det finns elever som alltid är för sig själva och att de nog känner sig utanför.

Lärare uppger i intervju att det tidigare fanns hotfulla elever på skolan och att man då gjorde om strukturen i trygghetsteamet. Lärarna säger dock att de känner sig otrygga med vissa elever som är i skolan, men som inte går på lektionerna. Dessa elever har ibland uppträtt hotfullt mot lärarna och lärarna är osäkra på hur de ska agera i dessa situationer. Lärarna säger att det också finns elever som inte är trygga i sin skolsituation, men att det är lugnare det här läsåret än förra läsåret.

Även elevhälsan uppger i intervju att det är ett flertal elever som känner sig otrygga på skolan. Elevhälsan säger att många elever tycker att det är jobbigt med skolans olika våningsplan med många korridorer där det är trångt, vilket gör att det inte finns så många lugna platser för eleverna att vistas i. Elevhälsan berättar att det föregående läsår fanns lärare som var rädda för elever, vilket skapade en otrygghet även hos lärarna. Detta har lett till att man numera arbetar med att bryta negativa mönster när det bildas gäng bland eleverna.

Rektorn uppger i intervju att skolan infört en enkätmodell där eleverna inte är anonyma. Detta för att snabbt kunna sätta in åtgärder på individnivå eftersom det visat sig att så många elever känner sig otrygga. Rektorn har infört den här enkätmodellen för att få veta hur man kan agera snabbt i de fall elever känner sig otrygga eller kränkta. Rektorn uppger att elever känner sig tryggare i dagsläget eftersom skolan har sett till att det finns vuxna på de platser där elever känt sig otrygga.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionens utredning visar att det finns brister i skolmiljön avseende elevernas trygghet. Eleverna upplever det särskilt otryggt i de lokaler de vistas i utanför lektionstid, såsom korridorer och trapphus. Trots att lärarna, elevhälsan och skolledningen på skolan är medvetna om att eleverna känner sig otrygga har inte tillräckliga åtgärder vidtagits för att förbättra elevernas skolsituation. Eleverna som vistas i skolan ska kunna bedriva sina studier i en lugn miljö och garanteras goda förutsättningar att inhämta kunskaper och få den utbildning de har rätt till. Skolinspektionens bedömning är således att i S:t Iliansskolan i högre utsträckning behöver arbeta med att till-försäkra eleverna en skolmiljö som präglas av trygghet.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då S:t Iliansskolan inte uppfyller de krav som följer av föreskrifterna som gäller för utbildningen, föreläggs Enköpings kommun att vidta åtgärder och avhjälpa bristen.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Enköpings kommun att senast den 11 april 2016 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Beskrivning av arbetsområdet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Enköpings kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Organisera elevhälsan så att den främst arbetar förebyggande och hälsofrämjande

Motivering till bedömning av brist***Rättslig reglering***

Enligt skollagen ska det för eleverna i grundskolan finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande, och elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal

med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses.

I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 276) betonas att arbetet med elevhälsa förutsätter en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper i skolan. Det anges även att elevhälsan i det individuellt inriktade arbetet har ett särskilt ansvar för att undanröja hinder för varje enskild elevs lärande och utveckling. De mer generellt inriktade uppgifterna, där elevhälsans medverkan är viktig, rör bland annat elevernas arbetsmiljö och skolans värdegrund.

Skolinspektionens utredning

i intervjun med lärarna framkommer att elevhälsan framförallt gör akuta insatser och främst arbetar individuellt med eleverna. Lärare, representanter för elevhälsan och rektor uppger i intervjuer att det förebyggande och hälsofrämjande arbetet är ett utvecklingsområde på skolan.

Elevhälsan uppger att det finns behov av att kartlägga hur det förebyggande och hälsofrämjande arbetet ska organiseras. Att det förebyggande och hälsofrämjande arbetet är eftersatt förklarar representanter för elevhälsan med att det har varit svårt att hitta tidpunkter för att mötas. Elevhälsan berättar att det är viktigt att ha rutiner för att tidigt fånga upp enskilda elevers behov och på så sätt kartlägga vilket behov det finns på skolan.

Rektorn säger till Skolinspektionen att elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete kan bli mycket bättre, till exempel vad gäller skolans trygghetsarbete. Rektorn anser att hon tillsammans med skolledningens övriga funktioner behöver fördela arbetet på ett bättre sätt i syfte att utveckla skolans hälsofrämjande och förebyggande arbete.

Skolinspektionens bedömning

Av intervjuer med både lärare, representanter för elevhälsan och rektorn framkommer att elevhälsan på S:t Iliansskolan främst arbetar med enskilda elevärenden. Elevhälsan och rektor uppger även att de behöver utarbeta fungerande rutiner så att det hälsofrämjande och förebyggande arbetet fungerar. Skolinspektionens bedömning är därför att elevhälsan behöver organiseras så att den ges förutsättningar att arbeta hälsofrämjande och förebyggande. Detta för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål och på så sätt undanröja hinder för varje enskild elevs lärande och utveckling.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då S:t Iliansskolan inte uppfyller de krav som följer av föreskrifterna som gäller för utbildningen, föreläggs Enköpings kommun att vidta åtgärder och avhjälpa bristen.

Övriga arbetsområden**Bedömning**

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav avseende följande:

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen utgår från och genomförs på ett sådant sätt att den främjar elevernas möjligheter att nå de nationella målen och kunskapskraven. I detta ingår att läraren ger eleverna ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar. Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper och intressen, och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas vilja att lära. För att kunna individanpassa undervisningen och ge eleverna inflytande över denna är det centralt att läraren skaffar sig kunskap om elevernas olika behov och förutsättningar, liksom låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer måste anpassas så att de elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd. Skolan ska utveckla metoder för att stimulera och stödja tills åtgärderna får effekt genom att situationen för den enskilda eleven eller en grupp elever förbättras.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma till exempel i undervisningen, genom resultat på nationella prov eller genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avgöra lämpliga insatser. Eleven och vårdnadshavaren ska vara delaktiga i detta. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att hjälpa en elev med att planera och strukturera sina studier, färdighetsträning, specialpedagogiska insatser under en kortare tid, särskilda hjälpmedel eller utrustning och digital teknik med anpassade programvaror eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål eller regelbundna specialpedagogiska insatser såsom regelbunden kontakt med en speciallärare. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Detta innebär exempelvis att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

På Skolinspektionens vägnarMårten Petersson
BeslutsfattareKajsa Öhman
Föredragande**Bilagor**

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om S:t Ilansskolan

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektion grundar sina bedömningar på. I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Bilaga 2: Fakta om S:t Iliansskolan

S:t Iliansskolan är en kommunal grundskola i Enköpings kommun.

Verksamheten omfattar årskurserna 7-9 och har vid tillsynstillfället 457 elever.